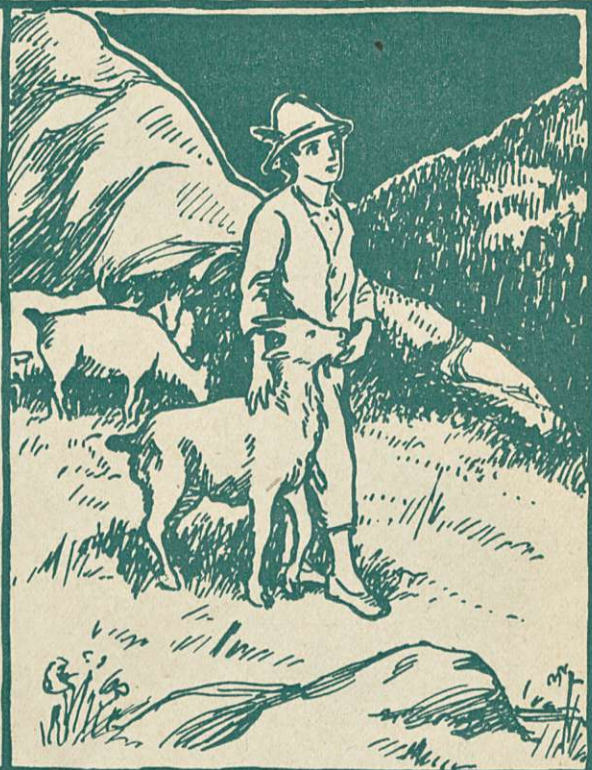

6 a 7

TÄTI KERTOO

PAIMENPOIKA ALPPIMAILLA

Täti kertoo . . . XI

PAIMENPOIKA ALPPIMAILLA

KIRJOITTANUT

JOHANNA SPYRI

SUOMENNOS

PORVOOSSA
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ

12. 1012 — 1 a

WERNERSÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖN
KIRJAPAINOSSA PORVOOSSA 1912

Ensimmäinen luku.

Monnin on hyvä olla.

Kun on jättänyt maantien, joka kulkee ylös pitkin Prättigaun pitkää laaksoa, saa vielä aikamatkan nousta jyrkännettä tullakseen Fiderisin kylpylaitokselle. Niin vaivaloisesti läähättäen ponnistavat silloin hevoset vuorta ylöspäin, että matkustaja mieluummin nousee ajopeleistä ja kiipeää jalan vihreälle kukkulalle.

Pitkähkön nousun perästä saavutaan ensin Fideris-nimiseen kylään, joka sijaitsee hymyilevällä, vihreällä kunnaalla, ja sieltä kulkee tie edelleen vuoristoon aina siksi, kunnes kylpylaitoksen yksinäinen rakennus tulee näkyviin, joka puolelta kallioisten kukkulain ympäröimänä. Siellä ylhäällä kasvaa enää vain kuusia, jotka peittävät ympäröiviä kukkuloita ja kallioita, ja koko seutu näyttäisi jokseenkin synkältä, ellei kaikkialla pilkistäisi matalasta nurmiruohosta hienoja, loistavanvärisiä vuoristokukkia.

Eräänä valoisana kesäiltana astui kylpylaitoksesta ulos kaksi naista. He lähtivät kulkemaan kapeata polkua, joka talon lähellä alkaa kohota ja pian nousee hyvin jyrkästi korkeahuippuista vuorta kohden. He pysähtyivät ensimmäiselle kielekkeelle ja katselivat ympärilleen, sillä he olivat juuri vastikään tulleet kylpylaitokseen.

»Hauskaa täällä ylhäällä ei juuri ole, täti», sanoi nyt nuorempi naisista antaen katseensa liukua yltymäpäri. »Pelkkiä kallioita ja kuusimetsiä ja taaskin vuori ja kuusia sen rinteillä. Jos meidän pitää jäädä tänne kuudeksi viikoksi, niin tahtoisinpa, että ympärilläme olisi jotain haus Kempaakin nähtävänä.»

»Hauskuuteen ei ainakaan kuulune, että hukkaat täällä ylhäällä hohtokiviristisi, Paula», vastasi täti solmien punaista samettinauhaa, jossa säihkyvä risti riippui. »Jo kolmannen kerran tulomme jälkeen sidon nauhan. En tiedä, onko vika sinussa vai nauhassa, mutta sen tiedän, että surisit sen hukkumista.»

»Ei, ei», huusi Paula vilkkaasti, »risti ei saa hukkaa, ei millään ehdolla, onhan se isoäidin muisto ja suurin aarteeni.»

Paula tarttui itse vielä nauhaan ja sitoi kolme, neljä solmua lisää, jotta se kestäisi. Yhtäkkiä hän heristi korviaan: »Kuule, kuule, täti, mutta nyt tuleekin jotain todella hauskaa.»

Ylhäältä korkeudesta kajahti iloinen laulu, välillä kuului aina pitkä, kaikuva joikus, sitten taas laulettiin. Naiset katsahtivat ylös, mutta eivät saattaneet

huomata yhtään elävää olentoa. Polku kulki suurissa mutkissa, milloin korkeitten pensasten, milloin ulkonevien kallionkielekkeiden välitse, niin että alhaaltapäin saattoi nähdä vain lyhyviä osia siitä. Mutta nyt syntyi äkkiä elämää polulla, ylhäällä ja alhaalla, kaikkialla, mistä kapea tie oli näkyvissä, ja yhä lähempää ja kovemmin kuului laulu.

»Katso, katso, täti, tuolla! Täällä! Katso tuolla! Katso tuolla!» huusi Paula suuresti ihastuksissaan, ja ennenkuin täti ennätti katsahtaakaan, tuli kolme, neljä vuohta hypellen alas, ja yhä enemmän ja enemmän niitä ilmestyi, kullakin oli pieni kello kaulassa, niin että kilinää kuului joka taholta. Joukon keskellä tuli vuohipaimen juoksujalkaa ja lauloi juuri parhaillaan laulunsa loppuun:

»Ja talvellakin laulan,
Ei itkeä saa,
Kun armahin kevät
Taas pian palajaa.»

Sitten kajahutti hän tavattoman joikauksen ja seiso i yhtäkkiä laumoineen aivan naisten edessä, sillä avojaloillaan hyppeli hän aivan yhtä ketterästi ja hiljaa kuin pikku elukkansakin.

»Hyvää iltaa!» sanoi hän iloisesti katsellen molempia vastaantulijoita ja aikoi jatkaa matkaansa. Mutta iloinen vuohipaimen miellytti naisia. »Varro vähän», sanoi Paula, oletko sinä »Fiderisin vuohipaimen? Ovatko vuohesi tuolta alhaalta kylästä?»

»Ovat tietysti!» kuului vastaus.

»Menetkö sinä niitten kanssa joka päivä tuonne ylös?»

»Menen.»

»Vai niin, ja mikä nimesi sitten on?»

»Monni on nimeni.»

»Laulappas minullekin se laulu, jonka juuri lauloit. Kuulimme vasta yhden säkeistön.»

»Se on liian pitkä», selitti Monni, »vuohille tulee liian myöhä, niitten pitää päästä kotiin.» Hän oikaisi hattukuluansa, sinkautti piiskaansa ilmassa ja huusi vuohille, jotka jo kaikkialla olivat ruvenneet jyrsimään: »Hoi, kotiin, hoi!»

»Mutta laulathan minulle joskus toiste, Monni, eikö niin?» huusi Paula hänen jälkeensä.

»Vaikka vain, kyllä sen teen — ja nyt hyvää yötä!» huusi hän vastaukseksi lähtien laukkaamaan vuohien kera. Vähän päästä pysähtyi koko lauma alhaalla takapihalla muutamia askeleita kylpylaitoksesta, sillä tänne tuli Monnin jättää taloon kuuluvat vuohet, kaunis valkea sekä musta soman vuonansa kanssa. Monni kohteli viimemainittua mitä suurimmalla huolella, sillä se oli hento elukka, ja Monni rakasti sitä yli kaikkien muitten. Se olikin niin kiintynyt häneen, että se juoksi kaiket päivät hänen perässään. Nytkin hän veti sen hellästi puoleensa ja pani sen navettaansa; sitten sanoi hän: »Kas niin, pikku Maggi, nuku nyt hyvin, olet väsynyt, eikö niin? Sinne ylös on aika pitkä matka, ja sinä olet niin pieni vielä.

Pane nyt vain heti maata, kas niin, oikein hyviin olkiin.» Kun hän oli sitten peittänyt pikku Maggin, lähti hän kiireesti edelleen laumoineen ensin kylpylaitoksen edustalla olevaa kunnasta ylös ja sitten tietä alas kylää kohden. Täällä otti hän pienen torvensa esille ja puhalsi niin kovasti, että ääni jymisi alas laakson pohjaan asti. Kaikista hajallaan olevista asumuksista tulivat nyt lapset juoksujalkaa, jokainen hyökkäsi vuohensa luo, jonka hän jo etäältä tunsii, ja läheisistä taloista tuli sieltä täältä nainen, tarttui vooheensa köydestä tai sarvesta, ja lyhyessä ajassa oli koko lauma hajoitettu ja joka elukka viety paikalleen. Lopuksi seisoii Monni vielä yksin oman, ruskean vooheensa kanssa ja sen kera hän nyt meni pientä majaa kohden vuorenrinteessä, missä isoäiti häntä jo odotti ovella.

»Onko kaikki käynyt hyvin, Monni?» kysyi hän ystävällisesti, vei sitten Ruunikin navettaan ja alkoi heti lypsää sitä. Isoäiti oli vielä roteva nainen, huolehti kaikesta tuvassa ja navetassa ja piti kaikkialla hyvää järjestystä yllä. Monni seisoii navetan ovella ja katseli iso-äitiä. Kun lypsy oli lopussa, meni tämä mökkiin ja sanoi: »Tule Monni, sinun on varmaankin nälkä.»

Hän olikin jo kattanut pöydän valmiiksi, Monni sai vain istua syömään. Isoäiti istuutui hänen viereensä, ja vaikka pöydällä ei ollut muuta kuin vati täynnä maissipuuroa keitetynä Ruunikin maitoon, niin söi Monni kumminkin hyvällä ruokahalulla. Sa-

malla kertoi hän isoäidille, mitä päivän kuluessa oli tapahtunut. Lopetettuaan ateriansa vetäytyi hän vuoteelleen, sillä aamun sarastaessa oli hänen taas lähdeittävä lauman kanssa laitumelle.

Täten oli Monni viettänyt jo kaksi kesää. Niin kauan hän oli jo ollut vuohipaimenena ja oli jo niin tottunut tähän elämään ja kiintynyt elukkoihinsa, ettei hän voinut kuvitellakaan mitään muuta. Monni oli asunut isoäitinsä kanssa niin kauvan kuin hän saattoi muistaa. Hänen äitinsä oli kuollut hänen vielä ollessaan aivan pieni, hänen isänsä lähti pian sen jälkeen sotapalvelukseen Neapeliin ansaitakseen jotakin, kuten hän sanoi, sillä hän arveli sen käyvän siellä pikemmin.

Hänen vaimonsa äiti oli myös köyhä, mutta hän otti heti tyttärensä hyljätyin poikasen, pikku Salomonin, luokseen ja jakoi hänen kanssaan, mitä hänellä oli. Hänen kodillaan olikin siunausta, eikä hänen vielä koskaan ollut tarvinnut kärsiä puutetta.

Vanhasta kunnan Liisasta pitivät kaikki kyläläiset paljon, ja kun kaksi vuotta sitten oli nimitettävä uusi vuohipaimen, silloin äänestivät kaikki yksimielisesti Monnia, sillä jokainen soi mielellään työteliäälle Liisalle, että Monnikin nyt voisi jotakin ansaita. Hurskas isoäiti ei antanut Monnin lähteä ainoanakaan aamuna muistuttamatta hänelle: »Älä unohda, Monni, kuinka lähellä hyvää Jumalaa olet siellä ylhäällä, ja muista, että hän näkee ja kuulee kaikki, etkä sinä voi mitään kätkeä hänen silmiltään. Mutta älä myös-

kään unohda, että hän on lähellä sinua auttamassakin. Sen tähden ei sinun koskaan tarvitse pelätä, ja jollet siellä ylhäällä voi huutaa ketään ihmistä apuun, niin huuda vain hyvää Jumalaa hädässä, hän kuulee sinua kohta ja tulee avuksesi.»

Siten lähti Monni alun pitäen täynnä luottamusta yksinäisille kukkuloille ja korkeimmille kallioille eikä milloinkaan hituistakaan pelännyt eikä kauhistunut, sillä hän ajatteli aina:

»Jota ylemmäs kuljen, sitä lähempänä hyvää Jumalaa olen ja sitä turvallisempi kaiken suhteen, mikä minua voi kohdata.» Niin ei Monnilla ollut surua eikä huolta ja hän saattoi iloita kaikesta, mitä hän koki aamusta iltaan, eikä ollut kumma, että hän alituisesti vihelsi, lauloi ja remusi, sillä hänen täytyi purkaa suurta iloisuuttaan.

Toinen luku.

Monnin elämä vuorilla.

Seuraavana aamuna heräsi Paula aikaisemmin kuin koskaan ennen, äänekäs laulu oli herättänyt hänet unesta. »Siinä vuohipaimen varmaankin jo menee», sanoi hän, hypähti vuoteestaan ja juoksi akkunaan.

Aivan oikein, Monni seisoi siinä raikkain punaisin poskin ja oli juuri hakenut vanhan vuohen ja

vuonan navetasta. Nyt heilautti hän ruoskaansa ilmassa, vuohet hyppelivät ja keikkuivat hänen ympärillään, ja samassa koko lauma lähti eteenpäin, ja yhtäkkiä korotti Monni taas äänensä ja laului, niin että vuoret kaikuivat:

»Tuoll' ylhäällä kuusissa
Kuoro lintujen soi,
Jos hetkisen satoikin,
Säteen taas päivä soi.»

»Tänään pitää hänen kerrankin laulaa minulle koko laulunsa», sanoi Paula, sillä nyt oli Monni jo kadonnut näkyvistä, eikä hän enää voinut erottaa hänen etäistä lauluaan.

Taivaalla leijailivat vielä rusottavat aamupilvet, ja raitis aamutuuli suhisi Monnin korvissa hänen nouslessaan vuorille. Se olikin juuri hänen mieleensä. Hän laulaa heläytteli mielihyvystä ensimmäiseltä kalliokielekkeeltä niin kovasti alas laaksoon, että moni nukkuja alhaalla kylpylaitoksessa hämmästyneenä avasi silmänsä, mutta sulki ne taas kohta, sillä ääni oli tuttu ja ilmoitti, että saattoi nukkua vielä hetkisen, sillä vuohipaimen tuli aina niin varhain. Sillävälin kiipesi Monni vuohineen tunnin ajan ylemmäs ja ylemmäs, aina korkeille kallioille asti.

Monnin ympärillä oli tullut yhä kauniimpaa, kuta ylemmäksi hän ehti. Aika ajoin silmäili hän ympärilleen ja katsahti kirkaalle taivaalle, joka kävi yhä sinisemmäksi, sitten alkoi hän taas laulaa täyttä kurkua, sitä kovemmin ja iloisemmin, jota ylemmäs hän tuli:

»Tuoll' ylhäällä kuusissa	Kesän runsahat marjat
Kuoro lintujen soi,	Hyvät herkkuni lie
Jos hetkisen satoikin,	Punaposkiset, mustat,
Säteen taas päivä soi.	Ne varrelta vien.

Ja aurinko ja tähdet	Ja kun valkeena lehto
Sekä kuutamoo yön,	On pähkinöitään,
Ne iloksemme antoi	Syö vuoheni ruohon
Hellä Isämme syön.	Sinne itsekin jään.

Punakukkia kevät	Ja talvellakin laulan,
Sekä keltaisia tuo,	Ei itkeä saa,
Sinitaivaskin kaunis	Kun armahin kevät
Ilon yltäisen suo.	Taas pian palajaa.»

Nyt saavuttiin huipulle, mihin hän tavallisesti pyssähtyi ja missä hän nyt aikoi viipyä koko päivän. Siinä oli pieni, vihreä ylätasanko, jossa oli niin ulkoneva kieleke, että siltä saattoi nähdä etäälle yltympäri, kauas laaksoon. Tämän kielekkeen nimi oli Kalliosaarnastuoli, ja siellä saattoi Monni usein oleskella tuntikausia ja katsella ympärilleen ja vihellellä itseseen elukoitten hauskesti etsiskellessä ruohoa hänen ympäriltään.

Heti kun Monni oli päässyt perille, otti hän pienen eväspussinsa selästään, pani sen maankoloon, jonka hän itse oli sitä varten kaivanut, astui sitten Kalliosaarnastuolille ja heittäytyi maahan kerrankin oikein nauttiakseen.

Taivas oli nyt käynyt tummansiniseksi, ylhäällä olivat korkeat vuoret pilviä piirtävine huippuineen ja suurine jääkenttineen tulleet näkyviin, ja alhaalla hohti

kaukaa vihreä laakso aamuvalossa. Monni loikoi maassa, katseli ympärilleen, lauloi ja vihelteli. Vuori-tuuli vilvoitti hänen lämpöisiä kasvojaan, ja jos hän lakkasi viheltämästä, livertelivät linnut hänen yläpuolellaan sitäkin iloisemmin ja lensivät kohden sinitai-vasta.

Monnista tuntui sanomattoman hyvältä. Silloin tällöin tuli pikku Maggi hänen luokseen ja hieroi hju-kan päätään Monnin olkapäihin kuten se aina pel-kästä hellyydestä teki, sitten määki se lempeästi, meni Monnin toiselle puolelle ja hieroi taas päätään hänen olkaansa. Toisistakin vuohista tuli milloin toinen, milloin toinen katsomaan paimenta ja jokaisella oli oma tapansa tervehtiessään.

Ruunikki, hänen oma vuohensa tuli hyvin huo-lekkaan näköisenä ja tarkasti, oliko kaikki järjestyk-sessä. Se seisoi sitten hänen vieressään ja katseli häntä, kunnes hän sanoi: »Niin, niin Ruunikki, kaikki on hyvin, menhän vain takaisin syömään.» Pieni valkea vuohi ja Pääsky, joka oli saanut nimensä siitä, että se oli niin laiha ja ketterä ja hyökkäsi joka paik-kaan kuin pääskysel pesiinsä, ryntäsivät aina yhdessä Monnin kimppuun sellaisella voimalla, että ne var-maankin olisivat kaataneet hänet kumoon, ellei hän jo ennestään olisi ollut pitkänään, ja kohta sen jälkeen ryntäsivät ne taas pois.

Kiiltävä Mustikki, kylpylaitoksen isännän vuohi, pikku Maggin emä oli hieman ylpeä, se tuli vain noin parin askeleen päähän, katseli pää pystyssä Monnia

— se ei näet tahtonut olla liian tuttavallinen — ja meni sitten taas tiehensä. Mutta suuri Sulittaani, pukki, näyttäytyi aina vain kerran, puski silloin tieltään kaikki, jotka hän tapasi Monnin läheisyydessä, ja määki muutamia kertoja niin merkitsevästi kuin olisi hänellä annettavina tietoja lauman tilasta, jonka johtajaksi hän tunsu itsensä.

Ainoastaan pikku Maggi ei milloinkaan antanut tunkea itseään suojelijansa luota. Jos pukki tuli ja tahtoi puskea sen syrjään, niin se ryömi niin syvälle Monnin kainaloon tai pään alle, ettei suuri Sulittaani ensinkään enää hätyyttänyt sitä, eikä pikku vuona siten Monnin turvissa hituistakaan pelännyt Sulittaania, vaikka se muuten värisi, kun tämä vain tuli sen läheisyyteen.

Niin oli aurinkoinen aamu kulunut, Monni oli jo murkinoinut ja seiso i nyt miettiväisenä nojaten sauvaansa, jota hän täällä ylhäällä usein tarvitsi, sillä se oli hänelle ylöspäin ja alaspäin kapuamiseen varsin mukava. Hän ajatteli, nousisiko hän jollekin toiselle puolelle vuorta, sillä korkeammalle ylös ei hän tänä iltapäivänä halunnut mennä vuohien kanssa, kysymys oli vain siitä, mille puolelle. Han päätti mennä vasemmalle, sillä siihen suuntaan päästiin kolmelle Louhikäärme kalliolle, joiden ympärillä kasvoi niin hienoa ruohoa, että se oli todellista juhlaruokaa vuohille.

Polku oli jyrkkä ja ylhäällä kallioseinämällä oli vaarallisia paikkoja, mutta hän tiesi hyvän tien, ja olivathan vuohet ymmärtäväisiä eivätkä helposti eksy-

neet. Hän lähti nousemaan mäkeä, ja iloisesti kiipesivät kaikki hänen vuohensa mukana milloin hänen edellään, milloin hänen perässään, pikku Maggi ihan hänen läheisyydessään, välistä hän pitelikin siitä ja veti sitä mukanaan, kun tuli peräti jyrkkä kohta. Kaikki kävi kumminkin aivan hyvin, ja nyt olivat he ylhäällä. Korkealle hypellen riensivät vuohet kohta vihreitä pensaita kohden, sillä he kyllä tunsivat oivalisen rehun, jota he jo usein olivat täällä nakertaneet.

»Siivosti, siivosti vain!» muistutti Monni, »älkääkä tyrkkikö toisianne jyrkissä kohdissa, silmänräpäyksessä joku voisi pudota ja taittaa jalkansa. Pääsky! Pääsky! Mikä sinun päähäsi on pälkähtänyt?» huusi hän samassa sangen kiihtyneenä ylös kallioita kohden, sillä ketterä vuohi oli kiivennyt ylös korkeille Louhikäärmekiville, seisoi nyt yhden kiven äärimmäisellä reunalla ja katseli häntä sieltä varsin nenäkkäästi. Hän kiipesi kiireesti ylös, sillä vain yksi ainoa askel olisi tarvittu, ja Pääsky olisi suistunut kuiluun. Monni oli sangen nopsa, muutamassa hetkessä oli hän kivellä, tarttui nopealla otteella pääskyn jalkaan ja veti sen takaisin. »Tule nyt minun kanssani, sinä ymmärtämätön elukka», torui Monni, veti Pääskyn mukansa alas toisten luo ja piteli sitä vielä hetkisen, kunnes se oli oikein päässyt syömisen alkuun erään pensaan vieressä eikä enää ajatellut karkaamista.

»Missä on pikku Maggi?» huudahti Monni äkkiä nähdessään Mustikin seisovan yksin erään jyrkänteen reunalla syömättä ja katsellen rauhallisesti ympäri-

leen. Pieni vuona oli aina joko Monnin vieressä tai juoksenteli se emänsä perässä.

»Missä vuonasi on, Mustikki?» huusi Monni kauhistuneena ja juoksi vuohen luo. Mustikki oli merkkillisen näköinen, ei syönyt, vaan seisoi yhä samalla paikalla ja heristi niin epäluuloisesti korviaan. Monni asettui ihan sen viereen ja katseli ylös ja alas. Nyt kuuli kän hiljaista, valittavaa määkinää, se oli pikku Maggin ääni ja se tuli alhaaltapäin surkeana ja apua pyytävänä. Monni heittäytyi maahan ja kurottautui katsomaan. Tuolla alhaalla liikkui jotakin, nyt näki hän selvästi pikku Maggin riippuvan syvällä eräällä kallioista ulkonevalla puunoksalla. Se uikutti sääliittävästi; se oli pudonnut.

Onneksi oli oksa kannattanut sitä, muuten olisi se syöksynyt kuiluun ja surkeasti musertunut kuoliaaksi. Mutta vieläkin oli suistumisen vaara suuri, ellei se saattaisi pysyttäytyä oksan varassa. »Pidä kiinni, pikku Maggi, pidä kiinni oksasta! Katso, minä kyllä tulen sinua noutamaan!» Mutta miten päästä sinne? Kallioseinä oli niin jyrkkä tästä kohden, Monni huomasi kyllä, ettei hän mitenkään voinut siitä laskeutua. Mutta pikku vuohi mahtoi siellä alhaalla olla suunnilleen Sadekallion, ulkonevan kielekkeen kohdalla, jonka alle niin hyvin pääsi sateen suojaan. Siellä viettivät paimenpojat aina sadepäivät, siksi kutsuttiinkin paikkaa vanhoista ajoista asti Sadekallioksi. Monni ajatteli että hän sieltäpäin voisi kiivetä kallion poikki ja palata vuonan kanssa.

Kiireesti vihelsi hän lauman kokoon ja laskeutui sen kanssa alaspäin, kunnes hän saapui sille kohdalle, mistä pääsi Sadekalliolle. Siihen jätti hän vuohet laiturumelle ja meni kalliota kohden. Täältä hän kohta näkikin vielä melkoisen paljon yläpuolellaan oksan ja sillä riippuvan vuohen. Hän huomasi kyllä, ettei ollut helppoa kiivetä kalliota ylös ja takaisin pikku Maggi selässä, mutta muulla tavoin ei elukkaa voitu pelastaa. Hän ajatteli myös kohta, että hyvä Jumala varmaankin auttaisi häntä, sittenhän hän ei voisi epäonnistua. Kätensä ristien katsahti hän taivasta kohden ja rukoili: »Hyvä Jumala, auta minua, että saan pikku Maggin pelastetuksi!» Nyt luotti hän täydelleen siihen, että kaikki kävisi hyvin, ja kiipesi räväkasti kalliota, kunnes saapui ylös oksan luo. Siellä tarrautui hän lujasti kiinni molemmilla jaloillaan, nosti vapisevan, uikuttavan elukan hartioilleen ja kiipesi nyt hyvin varovasti alas. Kun hän taas seisoj varmalla nurmipohjalla ja näki kauhistuneen pikku vuohen pelastettuna, oli hän niin iloinen, että hän huudahti ylös taivasta päin: »Tuhannen kiitosta, hyvä Jumala, että niin hyvin meitä autoit! Voi kuinka iloisia me molemmat olemme siitä!» Sitten istahti hän vielä hetkiseksi maahan ja silitteli vuonaa, jonka hennot jäsenet yhä vielä värisivät, ja lohdutti sitä.

Koska pian sen jälkeen oli aika lähteä pois, nosti Monni vuonan vielä kerran harteilleen ja sanoi huolestuneena: »Tule, pikku Maggi raukka, sinähän vieläkin vapiset, tänään sinä et jaksa kävellä kotiin, mi-

nun täytyy kantaa sinut —», ja niin kantoi hän elukkaa, joka kiinteästi nojasi häneen, koko matkan alas.

Paula seiso i nyt viimeisellä kunnaalla kylpylaitoksen edessä ja odotti vuohipaimenta. Hänen tätinsäkin oli seurannut häntä. Kun nyt Monni lähestyi taakkoineen, halusi Paula tietää, oliko vuona kipeä, ja osoitti suurta myötätuntoa. Kun Monni sen näki, istahti hän kohta maahan Paulan eteen ja kertoi hänelle tämänpäiväisen kokemuksensa Maggin kanssa.

Paula osoitti sängen suurta mielenkiintoa asialle ja silitteli pelastettua elukkaa, joka nyt rauhallisena makasi Monnin polvilla ja oli varsin soma valkoisine jalkoineen ja kauniine mustine pikku turkkineen selässä. Se antoi ihan mielellään silitellä itseään.

»Nyt laulat minulle vielä laulusi, kun siinä juuri niin mukavasti istut», sanoi Paula. Monni oli niin iloisella mielellä, että hän kernaasti ja täydestä povesta viritti ja lauloi koko laulunsa loppuun asti.

Se miellytti Paulaa erinomaisesti ja hän sanoi, että Monnin piti laulaa se vielä toistekin hänelle. Sitten lähti koko seurue yhdessä alas kylpyhuoneelle. Täällä laskettiin vuona leposijalleen, Monni jätti hyvästi ja Paula meni takaisin huoneeseensa puhellaksensa täällä vielä kauvan tädille vuohipaimenesta, jonka iloiseen aamulauluun hän taas toivoi heräävänsä.

Kolmas luku.

Vierailu.

Niin oli kulunut useampia päiviä, toinen oli ollut yhtä aurinkoinen ja kirkas kuin toinenkin, sillä oli erittäin kaunis kesä, ja taivas pysyi sinisenä ja pilvettömänä aamusta iltaan.

Joka aamu oli vuohipaimen heleästi laulaen kulkenut kylpyhuoneen ohi, joka ilta palannut laulaen takaisin, ja kaikki kylpyvieraat olivat niin tottuneet tuohon iloiseen lauluun, ettei kukaan olisi tahtonut olla sitä ilman.

Ennen kaikkia piti kumminkin Monnin ilomielisyydestä Paula, joka melkein joka ilta meni häntä vastaan ryhtyäkseen hänen kanssaan keskusteluun.

Eräänä päivänpaisteisena aamuna oli Monni taas saapunut ylös Kalliosaarnastuoliin ja oli juuri heittäytymäisillään pitkäkseen, kun hän muuttikin mielensä. »Ei, eteenpäin, vuohiseni! Teidänhän täytyi viime kerralla jättää pureksimatta kaikki hyvät lehdet, koska meidän täytyi mennä pikku Maggia hakemaan, nyt lähdetään vielä kerran ylös, saatte nakertaa siellä pensaat putipuhaiksi!» Ja iloissaan hyppivät kaikki vuohet hänen jälessään, sillä he huomasivat, että nyt mentiin ylös oivien pensasten luo Louhikäärmekeville. Mutta tällä kertaa pitikin Monni pikku Maggia koko ajan kainalossaan, nyhti sille itse hyviä lehtisiä kalliolta ja syötti niitä sille kädestään. Se lienee varsin

suuresti miellyttänyt vuonaa, se hieroi vähä väliä tyytyväisenä pientä päätään Monnin olkaa vasten ja määki iloisesti. Niin oli koko aamu kulunut, ja Monni havaitsi vasta, kun nälkä rupesi vaivaamaan, että oli tullut myöhä. Oman ruokansa oli hän jättänyt pienen koppaan alas, koska hän oli aikonut palata sinne päivälliseksi.

»Kas niin, nyt te olette jo saaneet paljon hyvää, enkä minä vielä mitään», sanoi hän vuohilleen, »nyt minunkin pitää saada jotakin, ja sieltä alhaalta te löydätte vielä yllin kyllin, tulkaahan». Samassa hän vihelsi äänekkäästi, ja koko lauma lähti liikkeelle pois päin, vilkkaimmat aina edellä ja kaikkien etunenässä ketterä Pääsky, jolle tänään oli tapahtuva jotakin odottamatonta. Se hyppeli alas kiveltä kivelle, monen kallionrepeämän yli, mutta yhtäkkiä se ei päässytkään etemmäksi, ihan sen edessä seiso i yhtäkkiä vuorikauris ja katseli sitä uteliaasti. Sellaista ei Pääskylle vielä koskaan ollut tapahtunut! Se seiso i, katseli vierasta kysyvästi ja odotti, että se menisi pois hänen tieltään ja sallisi hänen kauniisti hypätä kallionlohkareelle kuten hän oli aikonut. Mutta kauris ei hiiskahtanutkaan, katseli vain julkeasti Pääskyä. Siten seisoivat molemmat toistensa edessä yhä uppiniskaisempina, ja seisoisivat siinä vielä tänä hetkenä, ellei iso Sulttaani olisi sillä välin saapunut paikalle. Se oivalsi heti asiointilan, astui varsin maltillisesti Pääskyn ohi ja puski vuorikauriin yhtäkkiä niin kauvas ja niin voimakkaasti syrjään, että sen täytyi tehdä

rohkea hyppäys välttääkseen luisumasta alas kallioita. Mutta Pääsky käveli riemuiten tietänsä eteenpäin ja Sulттаani asteli tyytyväisenä ja ylväänä sen perässä, sillä se tunsii itsensä laumaansa kuuluvien vuohien turvalliseksi suojelijaksi. Sillävälän olivat Monni ylhäältäpäin ja eräs toinen poika alhaaltapäin saapuneet läheiselle kentälle ja hekin katselivat hämmästyneinä toisiaan. Mutta he tunsivat hyvin toisensa ja ensi hämmästyksen mentyä ohi tervehtivät he toisiaan ystävällisesti. Vieras oli Yrjö, kotoisin Kyblisistä. Hän oli jo puolen aamupäivää turhaan hakenut Monnia ja nyt tapasi hänet täällä ylhäällä, jossa hän ei ensinkään ollut tiennyt hänen olevan.

»En luullut sinun kulkevan näin ylös vuohinesi», sanoi Yrjö.

»Kuljenpa niinkin», vastasi Monni, »mutten aina, tavallisesti olen Kalliosaarnastuolin luona ja sen ympärillä. Miksi tulit sitä tietä ylös?»

»Tahdoin vierailla luonasi», kuului vastaus, »minulla on sinulle kaikellaista kerrottavaa. Minulla on tässä myös kaksi vuolta, ne vien minä kylpylaitoksen isännälle, hän haluaa ostaa yhden sellaisen, ja silloin ajattelin tulla vielä ylös luoksesi.»

»Sinunko vuohiasi ne ovat?» kysyi Monni.

»Niin, meidän ne ovat, ei minulla ole vieraita paimennettavinani, en ole enää vuohipaimen.»

Se ihmetytti suuresti Monnia, sillä Yrjö oli samaan aikaan kuin hänkin päässyt Kyblisin vuohipai-

meneksi, eikä Monni voinut ymmärtää, että se saattoi noin päättyä, eikä Yrjö edes valittanut.

Sillävälin olivat paimenet ja laumat saapuneet Kalliosaarnastuolille. Monni haki leipää ja viipaleen kuivattua lihaa ja kutsui Yrjön päivälliselle. He istahtivat molemmat Saarnastuolille ja aterioivat hyvällä ruokahalulla, sillä oli tullut hyvin myöhä, ja heillä oli kummallakin erinomainen ruokahalu. Kun nyt kaikki oli syöty ja sitten vielä juotu vähän kutinmaitoa, oikeaksihe Yrjö mukavasti pitkin pituuttaan maahan ja nojasi päätään molempiin kyynärpäihinsä, Monni taas jäi istumaan, sillä hän katseli aina mielellään ylhäältä alas syvään laaksoon.

»Mikä sinä sitten nyt olet, Yrjö, kun et enää ole vuohipaimen?», alkoi Monni, »jokin sinun sentään täytyy olla».

»Kyllä minä jokin olenkin», vastasi Yrjö. »Olen munapoika. Joka päivä kuljetan munia kaikkiin ravintoloihin niin kauvas kuin ehdin, tulen tänne ylös kylpylaitoksellekin, eilen kävin jo siellä.»

Monni pudisti päätään: »Se ei ole mitään, munapoika en tahtoisi olla, tuhat kertaa mieluummin tahdon olla vuohipaimen, se on paljon ihanampaa.»

»Mitä vielä, kuinka niin?»

Eiväthän munat ole eläviä, niitten kanssahan et voi yhtään sanaa puhua, eivätkä ne juokse perässäsi kuten vuohet, jotka iloitsevat, kun tulet. Ne ovat uskollisia ja ymmärtävät joka sanan, jonka puhut niitten

kanssa; sinulla ei ole yhtään iloa muniesi kanssa kuten vuohien kera täällä ylhäällä.»

»Niin ja sinä sitten», keskeytti Yrjö hänet, »mitä suuria iloja sinulla sitten on täällä ylhäällä? Nytkin on sinun varmaankin kuusi kertaa täytynyt nousta, sillä aikaa kuin söimme, ainoastaan tuon tyhmän pikku vuohen tähden, jottei se putoisi — onko se sitten iloa?»

»On, teen sen ihan mielelläni! Eikö niin, pikku Maggi, tule, tule!» Monni hyppäsi pystyyn ja juoksi pikku vuohen jälkeen, sillä se teki varsin varomattomia ilohyppyjä. Kun hän taas oli istumassa, sanoi Yrjö:

»On olemassa toinenkin keino pidättää pieniä vuohia putoamasta kallioilta ilman että aina täytyy juosta niitten perässä kuten sinä teet.»

»Mikä keino?», kysyi Monni.

»Pistää kepin lujasti maahan ja sitoo vuohen yhdestä jalasta siihen kiinni, se sätkii kyllä silloin hirveästi, muttei kumminkaan pääse karkuun.»

»Ethän tarkoittane, että tekisin jotain sellaista pikku vuohelle!», sanoi Monni ihan närkästyksissään, veti pikku Maggin luokseen ja piteli sitä kuin täytyisi hänen suojella sitä sellaiselta menettelyltä.

»Tuosta ei sinun kauvaa enää tarvitse huolehtia», alkoi Yrjö taas, »se ei enää monesti tule tänne ylös».

»Mitä? Mitä? Mitä sinä sanot, Yrjö!» kiivastui Monni.

»Haa, etkö sinä sitä tiedäkään? Isäntä ei aijo kasvattaa sitä, se on hänen mielestään liian heikko,

siitä ei koskaan tule kaunista vuobta. Hän olisi myynyt sen isälleni, muttei hankkään siitä välittänyt. Nyt aikoo isäntä teurastaa sen ensi viikolla ja sitten ostaa hän tuon meidän Kirjokin.»

Monni oli aivan kauhusta kalvennut. Ensin ei hän voinut sanoa sanaakaan, mutta nyt puhkesi hän ääneensä valittamaan pikku vuohen kohtaloa:

»Ei, ei», sitä he eivät saa tehdä, pikku Maggi, he eivät saa teurastaa sinua, sitä en voi kestää. Voi, mieluummin tahdon kohta kuolla kanssasi, ei, niin ei voi käydä!»

»Älähän nyt», sanoi Yrjö harmissaan ja nosti Monnia, joka tuskissaan oli heittäytynyt kasvoilleen maahan.

»Nousehan nyt, tiedäthän, että vuohi nyt kerta kaikkiaan kuuluu isännälle, ja että hän saa tehdä sille, mitä hän tahtoo. Älä nyt sitä enää ajattele! Tulehan, minä tiedän vieläkin jotain. Katso! Katso! Samassa kurotti Yrjö Monnille kättään ja peitti toisella kädellä lujasti esineen, jota Monnin piti ihailta, mutta se säihkyi ihan kummasti hänen kädessään, sillä aurinko paistoi juuri siihen.

»Mikä se on?», kysyi Monni, kun esine taas säkenöi auringon säteen valaisemana.

»Arvaa.»

»Sormus?»

»Ei, mutta jotain sen tapaista.»

»Kuka sen on sinulle antanut?»

»Antanut? Ei kukaan, olen sen itse löytänyt.»

»Mutta sittenhän se ei ole omasi, Yrjö.»

»Miksei? En ole sitä keneltäkään ottanut, olin vähältä astua sen päälle jalallani, silloinhan se kumminkin olisi särkynyt, voinhan yhtä hyvin pitää sen.»

»Mistä sen löysit?»

»Alhaalta kylpyhuoneen luota eilen illalla.»

»Sitten on sen joku talon asukkaista hukannut, sinun pitää ilmoittaa isännälle, ja, ellet sinä sitä tee, teen minä sen tänä iltana.»

»Ei, ei, Monni, älä vain sitä tee», sanoi Yrjö nyt pyytäen, »katsos, minä tahdon näyttää sinulle, mikä se on. Minä aijon myydä sen erään ravintolan sisäkölle, mutta hänen täytyy varmasti antaa minulle neljä markkaa. Annan sinullekin yhden tai kaksi, sittenhän ei kukaan tiedä siitä mitään.»

»En huoli niistä! En huoli niistä!», keskeytti Monni hänet kiivaasti, »ja hyvä Jumala on kuullut kaikki, mitä olet sanonut.»

Yrjö katsahti taivaaseen päin: »Niin kaukana», sanoi hän epäröiden, mutta alkoi kuitenkin kohta puhua hiljemmin.

»Hän kuulee sinut kumminkin», sanoi Monni luottavasti.

Yrjöstä alkoi tuntua hiukan peloittavalta. Kunpa hän vain saisi Monnin puolelleen, muuten oli kaikki hukassa. Hän mietti ja mietti. »Monni», sanoi hän äkkiä, »tahdon luvata sinulle jotain, mikä sinua ilahduttaa, jos olet sanomatta kenellekään löytämästäni korusta. Eihän sinun tarvitse siitä mitään ottaakaan,

silloinhan sinulla ei ole sen kanssa mitään tekemistä. Jos sinä siis suostut pyyntööni, niin laitan minä puolestani niin, että isäni kuitenkin vielä ostaa pikku Maggin, ettei sitä teurasteta, tahdotko?»

Monnin sydämessä syntyi kova taistelu. Oli väärin, jos hän auttoi salaamaan löytöä. Yrjö oli avannut kätensä, siinä oli risti. Se oli koristettu monilla kivillä, jotka säihkyivät kaiken värisinä. Monni näki selvästi, ettei se ollut arvoton esine, jota ei kukaan kyselisi, hän tunsu hyvin, että se oli samaa kuin olisi hän itse pitänyt jotain itselleen kuulumatonta, jos hän vaikenisi. Mutta toisella puolen oli pieni, hellä Maggi, joka veitsellä kauhealla tavalla surmattaisiin, ja hän saattoi sen ehkäistä, jos hän tahtoi salata löydön.

Juuri parhaillaan makasi pikku vuohi niin luotavaisesti hänen vieressään kuin olisi se tiennyt, että hän aina auttaisi sitä. Ei, hän ei voinut antaa sen tapahtua, hänen täytyi koettaa pelastaa lemmikkinsä.»

»No niin, minä tahdon, Yrjö», sanoi hän, mutta vailla iloisuutta.

»Lyö kättä päälle sitten!» Ja Yrjö tarjosi Monnille kättään, jotta tämä lupaisi tarttumalla siihen, sillä ainoastaan siten oli lupauksella horjumaton voima.

Yrjö oli kovin iloinen siitä, että hän nyt oli varma asiastaan, mutta koska Monni oli käynyt niin hiljaiseksi, ja koska hänellä oli paljon pitempi matka kotiin kuin tällä, huomasi hän parhaaksi lähteä kahden vuohensa kera. Hän jätti hyvästit Monnille ja vihelsi molempia seuralaisiaan, jotka sillä välin olivat liitty-

neet Monnin laumaan, tosin ei ilman useita puskuja ja muita arveluttavia hyökkäyksiä molempien puolueitten välillä, sillä Fiderisin vuohet eivät vielä olleet kuulleet, että on oltava kohteliaita vieraille, eivätkä Kyblisin vuohet tienneet, ettei vierailulla ollessa saa heti kohta hakea parhaita kasveja eikä työntää muita pois tieltään. Kun Yrjö nyt oli ehtinyt kappaleen vuorta alaspäin, lähti Monnikin laumoineen liikkeelle, mutta hän oli aivan hiljaa eikä laulanut ainoatakaan säveltä eikä viheltänyt ainoatakaan vihellystä koko kotimatalla.

Neljäs luku.

Monni ei enää voi laulaa.

Monni lähestyi kylpylaitosta seuraavana aamuna aivan yhtä hiljaisena ja masentuneena kuin edellisenä iltana. Hiljaa haki hän isännän vuohet ja nousi edelleen ylöspäin, muttei laulanut säveltäkään, ei ainoatakaan joikausta kaiuttanut ylös ilmaan. Hän kulki allapäin, ja hänen kasvoissaan ilmeni pelkoa, paikka paikoin katseli hän myös arasti ympärilleen, eikö joku tullut hänen perässään ja tahtonut häneltä jotain kysyä.

Monni ei enää ensinkään voinut olla iloinen, hän ei aluksi itsekään tiennyt, miksi. Hän tahtoi iloita siitä, että oli pelastanut pikku Maggin, ja koetti ker-

ran laulaa, mutta siitä ei tullut mitään. Taivas oli tänään pilvien peitossa, ja Monni ajatteli, että, kun aurinko tulisi näkyviin, niin hänenkin olisi parempi olla ja hän saattaisi taas iloita.

Kun hän oli päässyt ylös, alkoi sataa aika vihastasti. Hän pakeni Sadekallion alle, sillä pian valui sade virtanaan.

Vuohetkin tulivat sinne ja asettuivat mikä minnekin kallioitten alle. Ylhäinen Mustikki oli kohta tahtonut suojella kaunista, kiiltävää turkkiaan ja ryöminyt ennen Monniakin kallion alle. Se makasi nyt hänen takanaan ja katseli mukavasta nurkastaan hyvillään rankkasateeseen. Pikku Maggi seisoi suojelijansa edessä kallionkielekkeen alla ja hieroi hellästi pientä päätänsä hänen polveaan vasten ja katsahti tällöin kummissaan Monniin, sillä hän ei sanonut sanaakaan, siihen ei vuona ollut tottunut. Monnin Ruunikin kaapi hänen jalkainsa juuressa ja määki, sillä hän ei ollut vielä koko aamupäivänä sanonut sille mitään. Monni istui miettiväisenä nojaten sauvaansa, jonka hän sateisella säällä aina otti käyttäntöön, jottei luiskahtaisi jyrkissä kohdissa, sillä sellaisina päivinä oli hänellä kengät jalassa. Nyt, kun Monni istui tuntikausia Sadekallion alla, oli hänellä hyvää aikaa miettimiseen.

Monni ajatteli, mitä hän oli luvannut Yrjölle, ja hänestä tuntui aivan siltä kuin olisi Yrjö ottanut jotakin ja hän samoin, koskapa Yrjön kumminkin täytyi siitä hyvästä antaa tai tehdä jotakin. Olihan hän

siis tehnyt väärin, ja hyvä Jumala oli nyt häntä vastaan, sen hän tunsu sydämessään. Hänelle oli oikein, että oli pimeää ja satoi, ja että hän oli kätkössä kallion alla, sillä hän ei sentään olisi saattanut entiseen tapaansa katsahtaa kohden sinitaivasta, koska hän nyt pelkäsi hyvää Jumalaa. Mutta Monnin täytyi ajatella muitakin asioita: Jos pikku Maggi taas putoisi jyrkältä kalliolta, ja hän aikoi hakea sen, eikä hyvä Jumala suojeleisikaan häntä siinä enää ollenkaan, eikä hän saisi enää rukoilla eikä huutaa häntä, eikä hänellä siten olisi enää mitään turvallisuutta, ja kun hän siten luiskahtaisi ja putoisi pikku Maggin kanssa teräviä kallioita vasten syvälle alas, ja he molemmat makaisivat ihan revittyinä ja musertuneina alhaalla kullun pohjalla —. Oi, ei, niin ei sentään saisi käydä, hänen täytyi toimia niin, että hän taas voisi rukoilla ja tulla hyvän Jumalan luo kaikkine sydänsuruineen, silloin saattaisi hän taas olla iloinenkin, sen Monni tunsu. Hän tahtoi viskata pois painon, joka häntä rasitti, hän tahtoi mennä sanomaan kaikki isännälle, — mutta entä sitten? Silloin ei Yrjö taivuttaisi isäänsä, ja isäntä pistäisi pikku Maggin kuoliaaksi. Voi, ei! Voi, ei! Sitä ei hän voinut kestää, ja hän sanoi: »Ei, en tee sitä, en sano mitään!» Mutta hänen ei ollut siitä hyvä olla, ja paino hänen sydämellään kävi yhä raskaammaksi. Siten kului koko Monnin päivä. Hän palasi illalla kotiin yhtä äänettömänä kuin hän aamulla oli tullut, ja kun Paula seiso i alhaalla kylpyhuoneen luona ja juoksi kiireesti vuohinavettaan kysyen myö-

tätuntoisesti: »Monni, mikä sinua vaivaa? Miksi et enää ensinkään laula?» silloin kääntyi hän arkana pois päin ja sanoi: »En voi», ja mahdollisimman pian lähti hän vuohineen pois.

Paula sanoi ylhäällä tädilleen: »Kunpa vain tietäisin, mikä vuohipaimenen on, hänhän on ihan muuttunut, häntä ei tunne enää ollenkaan — kunpa hän sentään vielä laulaisi!»

»Tämä kauhea sade mahtaa tehdä pojan niin alakuloiseksi», arveli täti.

»Nyt tulevatkin kaikki ikävyydet yhtäikaa, lähdemhän kotiin, täti», pyysi Paula, »hauskuus on täällä lopussa. Ensin hukkasin kauniin ristini, eikä sitä enää löydetä, sitten tuli tämä loppumaton sade, eikä nyt edes enää kuulu iloisen vuohipaimenen laulu. Lähdetään pois!»

»Kylpyohjetta on seurattava loppuun asti, ei siinä mikään auta», selitti täti.

Pimeää ja harmaata oli seuraavanakin aamuna, ja sade valui herkeämättä. Monni vietti päivänsä aivan kuin edellisenkin. Hän istui kallion alla, ja hänen ajatuksensa pyörivät rauhattomina samaa rataa, sillä kun hän joskus päätti: »Nyt tahdon mennä tunnustamaan vääryyden, jotta taas saan katsoa ylös hyvän Jumalan puoleen», — silloin näki hän taas vuonan edessään teurastettavana, kaikki hänen sisässään alkoi taas alusta, niin että hän illalla oli ihan väsynyt ajattelemisesta ja sureksimisesta ja painosta, jota hän

kantoi, ja hiipi kotiin rankkasateessa ikäänkuin ei olisi sitä huomannutkaan.

Alhaalla kylpyhuoneen luona seisoi isäntä takavella ja tiuskasi Monnille: »Tuo ne nyt kerrankin, kyllä ne jo ovat tarpeeksi märkiä! Miksi ryömitkin kuin etana vuorta alas! Ihmettelen, mikä sinua yleensä vaivaa.»

Niin epäystävällisesti ei isäntä ennen ollut koskaan kohdellut Monnia, päinvastoin oli hän aina huu-dellut iloiselle vuohipaimenelle mitä ystävällisimpiä sanoja. Mutta Monnin muuttunut olento ei häntä miellyttänyt, ja sitä paitsi oli hän muutenkin pahalla päällä, sillä Paula-neiti oli valittanut hänelle ristinsä katoamista ja lujasti vakuuttanut, että tuo kallisarvoinen esine oli voinut hukkua vain taloon tai heti oven ulkopuolelle, sillä hän oli sinä päivänä käynyt vain ulkona kuulemassa illalla kotiin palaavan vuohipaimenen laulua. Se seikka, että saatettiin sanoa niin arvokkaan esineen voivan hukkua hänen talossaan ilman että sitä saatiin takaisin, suututti isäntää kovasti. Hän oli edellisenä päivänä koonnut koko palvelijakunnan, kuulustellut ja uhannut ja lopuksi luvannut palkinnon löytäjälle. Koko talo oli kapinassa kadotetun korun vuoksi.

Kun Monni vuohineen kulki talon etusivun ohi, seisoi Paula siellä. Hän oli odottanut Monnia ja tahtoi tietää, eikö tämä vieläkään voisi laulaa eikä olla iloinen. Kun Monni nyt hiipi ohi, huusi Paula:

»Monni! Monni! Oletkohan ollenkaan sama vuohipaimen, joka aamusta iltaan lauloi:

Sinitaivaskin kaunis
Ilon yltäisen suo?»

Monni kuuli kyllä sanat. Hän ei vastannut mitään, mutta ne tekivät häneen syvän vaikutuksen.

Voi, miten toisin olikaan, kun hän kaiken päivää saattoi laulaa, ja kun hänen mielialansa oli aivan samallinen kuin hänen laulunsakin. Voi, jospa taas saattaisi olla niin!

Taaskin kulki Monni huipulleen hiljaisena, iloton ja laulutta. Sade oli nyt tauonnut, mutta synkänä riippui sumu yltympäri vuorilla, ja taivas oli vielä täynnä tummia pilviä. Monni istahti taas kallioiden alle ja taisteli ajatustensa kanssa. Puolipäivän seuduissa alkoi taivas selitä, tuli yhä valoisampaa ja valoisampaa. Monni lähti luolastaan ja katseli ympärilleen. Vuohet hypelivät iloisesti sinne tänne, pikku vonakin oli ihan vallaton ilosta auringon taas tullessa näkyviin ja teki mitä rattoisimpia hyppyjä.

Monni seiso i Saarnastuolilla ja näki, kuinka alhaalla laaksossa ja ylhäällä vuorilla kaikki kaunistui ja valkeni. Nyt hajosivat pilvet, ja heleänsininen taivas hohti niin herttaisena ja suloisena. Monnista tuntui kuin katselisi hyvä Jumala häntä vaaleasta sinestä, ja yhtäkkiä tuli hänelle sydämessään ihan selväksi, mitä hänen oli tekeminen, hän ei voinut enää kantaa vääryyttä, hänen täytyi vapautua siitä. Monni tarttui

vuonaan, joka juoksenteli hänen vieressään, otti sen käsivarrelleen ja sanoi hellästi: »Voi, pikku Maggi, sinä pikku Maggi raukka! Olen totisesti tehnyt voitavani, mutta se on väärin, eikä sitä saa tehdä. Voi, kun sinun vain ei tarvitsisi kuolla, minä en voi sitä kestää.» Ja samassa alkoi Monni itkeä niin, ettei hän enää voinut puhua, ja vuona määki surumielisesti ja ryömi syvälle hänen kainaloonsa kuin olisi se tahtonut kokonaan kätkeytyä hänen turviinsa. Sitten nosti Monni vuonan harteilleen: »Tule, pikku Maggi, minä kannan sinut tänään vielä kerran kotiin, ehkä en voi sinua kohta enää kantaakaan.»

Kun joukkue tuli alas kylpyhuoneen luo, seisoi Paula taas odottamassa heitä. Monni pani vuonan Mustikin kanssa navettaan ja sen sijaan, että olisi lähtenyt eteenpäin, tuli hän päärakennukselle ja aikoi mennä neidin ohi sisälle. Tämä pidätti hänet.

»Yhä vielä ilman laulua, Monni? Mihin sinä nyt aijot noin surkean näköisenä?»

»Minun pitää ilmoittaa jotakin», vastasi Monni, nostamatta silmiään.

»Ilmoittaa? Mitä sitten? Enkö minä saa sitä tietää?»

»Minun pitää mennä isännän luo, on löydetty jotakin.»

»Löydetty? Mitä sitten? Minä myös olen jotakin kadottanut, kauniin ristin.»

»Se se juuri onkin.»

»Mitä sinä sanot?» huusi Paula suuresti yllätetynä, »onko se risti, jossa on sähköviä kiviä?»

»On, aivan niin.»

»Missä sinulla on se sitten, Monni? Annahan se minulle, oletko löytänyt sen?»

»En, vaan Kyblisin Yrjö.»

Nyt halusi Paula tietää, kuka tämä oli ja missä hän asui. Hän tahtoi heti paikalla lähettää jonkun alas Kyblisiin hakemaan ristiä.

»Minä kyllä vielä menen sinne, ja jos hänellä on se vielä, niin tuon sen», sanoi Monni.

»Jos hänellä on se vielä?» huusi Paula, »miksei hänellä enää olisi sitä? Ja kuinka tiedät sinä sitten kaikesta, Monni? Koska löysi hän sen, ja kuinka olet sinä sitten kuullut siitä?»

Monni katsoi maahan, hän ei uskaltanut sanoa, kuinka kaikki oli tapahtunut ja kuinka hän oli auttanut salaamaan löytöä, kunnes ei enää ollut voinut sietää sitä.

Mutta Paula oli hyvin hyvä Monnille. Hän veti hänet syrjään, istahti puunrungolle hänen viereensä ja sanoi mitä ystävällisimmin: »Tule, kerro minulle kaikki ihan niinkuin on tapahtunut, Monni, tahtoisin niin mielelläni kuulla kaikki sinulta.»

Nyt rohkaisi Monni mielensä ja kertoi koko asian. Hän ilmaisi Paulalle myös sanasta sanaan taistelunsa pikku Maggin puolesta ja kuinka hän oli kadottanut kaiken ilonsa eikä enää saattanut katsoa ylös hyvän

Jumalan puoleen, ja ettei hän tänään enää voinut sitä kauvempaa kestää.

Paula puhui hyvin ystävällisesti Monnin kanssa ja sanoi, että hänen olisi vain pitänyt tulla kohta ja ilmaista kaikki, ja että oli oikein, että hän nyt oli sanonut niin suoraan hänelle kaikki, sitä ei Monnin tarvitsisi katua. Sitten sanoi hän voivansa luvata Yrjölle 10 markkaa, heti kun hän saisi ristin käsiinsä.

»Kymmenen markkaa?» toisti Monni täynnä hämmästyttä, sillä hän tiesi, mistä hinnasta Yrjö oli aikonut ristin myydä. Nyt nousi Monni, hän aikoi vielä tänään mennä alas Kyblisiin ja, jos hän saisi ristin, heti aamulla varhain tuoda sen mukanaan. Hän juoksi tiehensä ja saattoi taas tehdä aika loikkauksia, hänen sydämensä oli taas paljon kevyempi, raskas paino ei enää masentanut häntä maahan.

Kotona pisti hän vain vuohensa navettaan, sanoi isoäidille, että hänellä vielä oli eräs asia toimitettavana, ja syöksyi heti alas Kyblisiä kohden. Hän löysi Yrjön kotoa ja sanoi hänelle heti, mitä hän oli tehnyt. Tämä julmistui aluksi kovin, mutta kun hän nyt ajatteli, että koko asia oli tunnettu, veti hän ristin ja kysyi: »Antaako hän myös minulle jotain tästä?»

»Kyllä. Nyt saat nähdä, Yrjö», sanoi Monni vihasesti, »kuinka rehellistä tietä olisit heti saanut kymmenen markkaa ja valheellista vain neljä, nyt saat ne kymmenen.»

Yrjö oli suuresti yllätetty. Nyt katui hän, ettei heti ollut mennyt kylpylaitokseen ristineen, kun oli

sen löytänyt oven edustalta, sillä hänellä ei nyt ollut yhtään hyvä omatunto, ja kaikki olisi voinut olla niin toisin! Mutta nyt oli liian myöhäistä. Hän luovutti ristin Monnille, joka heti sen kanssa kiiruhti kotiin, olihan jo tullut aivan yö.

Viides luku.

Monni laulaa taas.

Paula oli antanut käskyn herättää hänet aamulla varhain, sillä hän tahtoi olla läsnä, kun vuohipaimen tulisi, hän tahtoi itse puhella hänen kanssaan. Illalla oli hän vielä kauvan neuvotellut isännän kanssa ja sitten tullut hyvin tyytyväisen näköisenä hänen huoneestaan, varmaankin oli hän sopinut isännän kanssa jostakin ilahduttavasta asiasta.

Kun vuohipaimen aamulla saapui laumoineen, seisoi Paula jo talon edustalla ja huusi: »Monni, etkö yhä vieläkään laula?»

Hän pudisti päätään: »Ei, en voi, minun täytyy nyt aina ajatella pikku Maggia, kuinka kauvan se vielä kulkenee kanssani, en voi enää eläissäni laulaa, ja tässä on risti.» Samalla antoi hän pienen käärön, sillä isoäiti oli kietonut ristin huolellisesti kolmeen tai neljään paperiin.

Paula purki käärepaperit ristin ympäriltä ja katseli sitä tarkasti, se oli todellakin hänen kaunis ristsensä säihkyvine kivineen ja aivan vahingoittumatonna.

»Kas niin, Monni», sanoi hän nyt ystävällisesti, »olet tuottanut minulle suuren ilon, sillä ilman sinua en kai enää milloinkaan olisi nähnyt ristiäni, nyt minäkin tahdon valmistaa sinulle ilon: mene, hae pikku Maggi tuolta navetasta, se on nyt sinun omasi!»

Monni tuijotti Paulaa ällistyneenä kuin olisi mahdotonta uskoa hänen sanojaan, vihdoin änkytti hän: »Mutta miten — miten voisi pikku Maggi olla minun omani?»

»Miten?» toisti Paula hymyillen, »katsos, ostin sen eilen illalla isännältä ja lahjoitan sen nyt tänä aamuna sinulle. Voitko nyt taas laulaa?»

»Voi! Voi! Voi!» huudahti Monni ja syöksyi kuin hullu navettaa kohden, veti vuonan ulos ja otti sen käsivarrelleen. Sitten juoksi hän takaisin, ojensi neidille kätensä ja sanoi kerta toisensa jälkeen:

»Kiitän tuhat, tuhatkertaisesti! Palkitkoon sen Jumala! Kunpa vain voisin tehdä teille jonkun palveluksen!»

»No niin, viritäppäs nyt laulusi, saadaanpahan nähdä, kaikuuko se taas!» sanoi Paula.

Silloin viritti Monni laulunsa ja lähti nyt vuorta ylös vuohineen, ja hänen riemusäveleensä raikuivat alas laaksoon, niin ettei koko kylpylaitoksessa ollut ainoatakaan, joka ei olisi niitä kuullut, ja moni käänsihe patjoillaan ja sanoi: »Vuohipaimen on taas hyvällä tuulella.» Kaikkia ilahutti, että hän taas lauloi, sillä he olivat tottuneet iloiseen herättäjään, toiset hänen laulunsa herättäminä noustakseen, toiset sen

kuultuaan nukkuakseen edelleen. Kun Monni ylhäältä ensimmäiseltä kukkulalta näki Paulan yhä seisovan alhaalla talon edustalla, astui hän erikoisen kauvas reunalle ja lauloi alas niin lujaa kuin voi:

»Sinitaivaskin kaunis
Ilon yltäisen suo.»

Koko tämän päivän olikin Monnin suussa ainainen riemulaulelo, ja se tarttui vuohiinkin, jotka hypelivät ja juoksentelivat ympäri kuin olisi siellä ylhäällä ollut suuri juhla. Aurinko paistoi niin iloisesti siniseltä taivaalta, ja pitkällisen sateen jälkeen olivat kaikki kasvitkin niin raikkaita ja punaiset ja keltaiset kukat niin loistavia, että Monnista tuntui kuin ei hän vielä milloinkaan olisi nähnyt vuorta ja laaksoa ja koko maailmaa niin kauniina. Vuonaansa ei hän vielä koko päivänä laskenut luotaan, hän nyhti sille parhaat yrtit, syötti sitä ja sanoi yhä uudelleen: »Pikku Maggi, sinä hyvä, pikku Maggi, sinun ei tarvitsekaan kuolla, sinä olet nyt minun omani ja käyt kanssani laimella niin kauan kuin elämme.» Ja kaikuvasti laulaen ja joikahutellen tuli Monni illalla takaisin ja vietyään Mustikin navettaan otti hän vuonan käsivarrelleen, hänenhän oli nyt vietävä se mukanaan kotiin. Pikku Maggi ei näyttäneykään ensinkään haluavan mieluummin jäädä entiseen kotiinsa, vaan painautui Monnia vasten ja tunsu olevansa parhaimmassa turvassa, sillä Monnihan oli jo kauvan kohdellut sitä paremmin ja hellemin kuin sen oma emä.

Kun Monni sitten saapui isoäidin luo pikku Mag-

ginsa olallaan, ei tämä laisinkaan ymmärtänyt näkyä, eivätkä Monnin huudot pitkän matkan päästä: »Se on minun omani, isoäiti, se on minun!» vielä moneen aikaan selittäneet hänelle asiaa. Mutta Monni ei vielä voinut kertoa, ensin juoksi hän navettaan ja laitto sinne pikku Maggille oivan, pehmeän sijan tuoreista oljista ihan Ruunikin viereen, jottei vuona pelkäisi. Sitten laski hän sen vuoteelleen ja sanoi: »Kas niin, pikku Maggi, nuku nyt hyvin uudessa kodissasi! Noin sinun aina pitää olla, joka päivä teen sinulle uuden vuoteen!»

Vasta nyt palasi Monni kummastuneen isoäidin luo ja heidän istuessaan yhdessä illallisella kertoi hän tälle koko jutun alusta alkaen, kolme surullista päiväänsä ja tämänpäiväisen, onnellisen lopun. Isoäiti kuunteli aivan hiljaa ja tarkkaavaisena, ja kun Monni oli lopettanut, sanoi hän vakavasti: »Monni, sinun tulee koko elämänikäsi muistaa, mitä sinulle nyt on tapahtunut! Sillävälän kuin sinä tuotit itsellesi raskasta surua tekemällä väärin auttaaksesi elukkaa, oli hyvä Jumala jo kauvan sitten keksinyt keinon sen auttamiseksi ja sinun ilahduttamiseksi, heti kun sinä vain teit sen, mikä hänen edessään oli oikein. Jos olisit heti tehnyt oikein ja luottanut Jumalaan, niin olisi kohta kaikki käynyt hyvin. Nyt on hyvä Jumala auttanut sinua niin aivan ansiottasi, ettet koko elämässäsi saa sitä unohtaa.»

»Ei, en tötisesti tahdokaan sitä koskaan unohtaa», sanoi Monni innokkaasti myöntäen, »ja varmaan tahdon

aina ajatella: Minun on vain tekeminen, mikä on hyvän Jumalan edessä oikein, lopusta hän kyllä pitää huolen.»

Mutta ennenkuin Monni saattoi asettua levolle, täytyi hänen vielä kerran mennä navettaan vuonaansa tervehtimään ja katsomaan, oliko todellakin mahdollista, että se makasi siellä ja oli hänen omansa.

Yrjö sai lupauksen mukaan kymmenen markaansa, mutta niin helposti ei hänen kumminkaan pitänyt asiasta selviytymän.

Kun hän taas tuli kylpyhuoneelle, vietiin hänet isännän eteen. Tämä tarttui pojan kaulukseen, pudisti häntä kelpo lailla ja sanoi uhkaavasti: »Yrjö! Yrjö! Älä yritäkään toista kertaa saattaa koko taloni huonoon maineeseen! Jos sellaista vielä kerrankin tapahtuu, niin lähdet talostani tavalla, joka ei sinua miellytä! Kas, tuolla ylhäällä on varsin norja pajunvitsa sellaisten tapausten varalta. Mene nyt ja ajattele sitä!»

Mutta tapauksesta oli vielä muutakin seurausta pojalle: Kun tästälähin jotakin hukkui kylpyhuoneella, huusi koko palvelijakunta heti: »Se on Kyblisin Yrjöllä!» Ja jos tämä sittemmin tuli taloon, niin ahdistivat he kaikki yhdessä häntä ja huusivat: »Anna se tänne, Yrjö! Anna pois!» Ja miten hän vakuuttikin, ettei hänellä ollut mitään eikä hän tiennyt mistään, niin huusivat he kaikin hänelle: »Kyllä sinut jo tunnetaan!» ja: »Meitä sinä et petkuta!»

Niin oli Yrjöllä jatkuvasti kestettävänä mitä uhkaavimpia hyökkäyksiä eikä hänellä ollut tuskin yh-

tään rauhallista hetkeä enää, sillä kun hän nyt vain näki jonkun tulevan itseään kohden, luuli hän jo tul-tavan kysymään: »Etkö ole sitä tai tätä löytänyt?» Niin ei Yrjön koskaan enää ollut oikein hyvä olla ja hän ajatteli sadat kerrat: »Kun olisin sentään an-tanut sen ristin heti takaisin; en ikinäni enää pidä mitään, mikä ei ole omaani.»

Monni ei lakannut koko kesänä laulamasta eikä huhuilemasta, sillä hänen oli niin hyvä olla siellä yl-häällä vuohineen, parempi kuin tuskin kenenkään muun ihmisen maailmassa. Usein loikoessaan hyvin-voivana Kalliosaarnastuolilla ja silmäillessään alas au-rinkoiseen laaksoon tuli hän ajatelleeksi, kuinka hän silloin istui raskas paino sydämellään Sadekallion alla, ja kaikki ilo oli poissa, ja hän sanoi joka kerta sydämessään: »Minäpä tiedän, kuinka teen, jottei mil-loinkaan enää käy niin. En tee enää mitään, jota tehdessäni en voisi iloisesti katsahtaa ylös taivaalle, koska se on hyvän Jumalan mieleen.»

Mutta jos sattui, että Monni liian kauvaksi aikaa syventyi mietteisiinsä, niin tuli kyllä yksi ja toinen vuohista hänen luokseen, tarkasti häntä kummastu-neena ja koetti määkimällä palauttaa hänet takaisin seurueeseen, mikä usein vasta pitkän ajan perästä on-nistui, sillä Monni ei ollut kuulevinaankaan. Ainoas-taan, kun hänen pikku Magginsa tuli ja kaivaten huusi häntä, silloin kuuli hän sen kohta ja juoksi paikalla sitä vastaan, sillä uskollinen, pikku vuohi oli ja pysyi hänen rakkaimpana omaisuutenaan.

Tunnettua lasten kirjasarjaa

Täti kertoo . . .

on ilmestynyt seuraavat kaksitoista kirjasta:

- I. Mrs G. S. Reaney, **Pikku Ville.**
- II. „ **Meggyn koti.**
- III. „ **Koditon.**
- IV. A. Volmar, **Jouluaatto.**
- V. L. S., **Suuri syntymäpäivä.**
- VI. **Murtunut katto. Vangin joulu.** Kaksi kertomusta.
- VII. Selma Lagerlöf, **Punatulkku.** Rosén, **Mummon hienointa kultaa.** Kuvilla kaunistettu.
- VIII. Runa. **Katri.** Kertomus.
- IX. Hanna Frosterus-Segerstråle, **Liisan värilaatikko.** Kuvitettu.
- X. A. Volmar, **Äidin seitsikko.**
- XI. Johanna Spyri, **Paimenpoika alppimailla.**
- XII. „ **Joosef vakkamestari.**

Jokainen on erikseen myytävänä. Hinta on vain 25 penniä.

Satupirtti

Sarja kirjasia lapsille.

Useimmat ovat kuvallisia. Hinta vain 20 p.

1. Selma Lagerlöf, **Kultasydän.**
2. Arthur Ransomé, **Pientä metsän väkeä.**
3. Anna Sahlstén, **Joulutonttujen luona.**
4. „ **Pikku Kertun joulu.**
5. Juhani Aho, **Kolme lastua lapsille.**
6. Z. Topelius, **Jaloa kylvöä.**
7. Anni Swan, **Jänis Vemmelsäären seikkailuja I.**
8. „ „ „ „ **II.**
9. „ „ „ „ **III.**
10. **Intiaanien taru Hiawathasta.**
11. **Sindbadin merkilliset matkat.**
12. **Leikkejä pienille lapsille.**
13. **Kuninkaallinen lootus.**
14. Anna Sahlstén, **Nukkekaupassa.**
15. „ **Joulutunnelma.**

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ.